

Šepec.

(Povest. — Spisal Ivan Rekar.)

IV.

Umni se privadi vsacega sveta.

J. Stritar.

Klančev petelin je že v tretje odprl svoje hripavo grlo in zakorikal, znaneč veselo jutro, ko je prilezel hlapec Klemen s svislij.

Že na prvi pogled bi bil lahko uganil, da se hlapec nikakor ne bi bil branil nekoliko dalje počivati na dišečem senu, a v njegovo obrambo naj povem, da je bil Klančev hlapec Klemen vendar toliko prepričan gledé spolnjevanja svojih dolžnostij, da je vedel, kaj se sme privoščiti svojemu telesu, česa pa ne. Nato je hlačal proti koritu ter umil svoj zagoreli obraz, seveda bolj površno.

»Sedaj moram pa še fanta klicati; kaj se vé, če ga ne vzbudim, morebiti mi prespi vse dopoldne, kakor polh v duplju.«

V ta namen vzame torej grablje ter zaropota na nasprotnem koncu hleva, kjer je spal Šepec.

»Hej, fantič, — kako te že kličejo, za Miho kali — bali bali, solnce je že za dva moža visoko, konji rezgečejo, ti pa še sedaj gori čepiš, kakor zajec v grmu.«

»Malo pa res preveč poveste, stric«, oglasi se Mihec za Klemenovim hrbtom z velikim košem sena na rami, — »solnce še videti ni, konji pa tudi že zobljejo.«

»Lej, lej, kdo bi si mislil, da te dobim že na nogah. Ko sem bil jaz tako mlad, spal sem kakor lisec, in Klančev oče so vselej trdili, da bom še sodnji dan prespal. Ti si pa res priden; no, začel si dobro, morebiti dosežeš kaj več nego jaz, ki bom vse svoje žive dni konjske repe snažil, dokler me ne ponesó v Krtovo.«

Klemenu je bil mladi hlapček res všeč in dobro se mu je zdelo, da je dobil pomočnika, da bo vendar kake stvari prost. Počasi je koracal v hlev.

Tu je bilo že vse v redu. Konja, rujavec in lisec, sta mirno trla zobanje, prhala in ozirala se na novega hlapčka Mihca, ki ju je čedil.

Bila sta res lepa konja. Mihec se ju ni mogel nagledati. Klemen mu je bil še prejšnji dan pokazal, kako se dela zobanje, kako mora čediti konja, kako ravnati ž njima, krmiti ju, in več tacega in jednacega.

In kaj ménite, da je Šepec z malim veseljem poslušal vse te okorne opomine starejšega hlapca? Poslušal je in ni mu ušla nobena besedica, vse je umel, saj je bil bistre glavice.

Pri kravah in sploh pri goveji živini mu je bilo že vse jasno, in tudi pri delu se je skazal, da je na svojem mestu. A vendar konji, konji so bili njegovi ljubljénki, zato je že koj danes sklenil največjo skrb obračati konjičem, zlasti pa žrebičku murčku. Vedno si je dal kaj opraviti pri njem. Božal ga je in skrbno mu gladil črno mehko dlako.

Klemen je vse to opazoval, sedeč na vreči sena. Dobro se mu je zdelo, in godrnjal je sam pri sebi :

»Saj pravim, fantè je ves neumen za konje, pa priličen je tudi. Človek ne bi pričakoval tolike gibčnosti od tega krevséta. A kaj, vsi ljudje ne morejo biti popolni. Pa tak človek, ki ljubi žival, ne more imeti slabega srca.«

In še mnogo, mnogo je ugibal Klemen na vreči sena in naposled tako sklenil, da nastopijo poslej zanj morebiti boljši časi, ko bo manj dela, pa več počitka. Zakaj, kar je delal jeden, to bo odloženo dvema. Samo še jedna reč je Klemenu delala malo preglavice — kako bo z napitki.

Povedati moram namreč, da se je tudi mnogo voznikov ustavljalo pri Klančevih, in ti vselej kaj za sabo pusté.

»Ti, Miha« — prične hlapec v kotu — »jaz bi tako rekel, da si mi všeč; to je že lepo, ker zjutraj zgodaj vstajaš, saj sam veš, da so moje kosti že stare; in če človek toliko pretrpi na svetu, kakor so te-le moje kosti, potem se mu že spodobi, da včasih vendar nekoliko leže v senco in pökadi v imenu Božjem jedno ali dve pipici tobaka. Torej kaj sem hotel povedati? Miha, le srčnost! Konji, kakor vidim, te posebno veselé. No, prav tako, ravnaj lepo ž njimi, zakaj žival je kakor človek: če z lepa ž njo ravnaš, je pridna in poslušna, če z grda, postane pa potuhnjena in uporna. Seve, včasih so konji tudi poredni, in marsikdaj sem jaz kakšno dobil po kolku, da sem tri solnca videl, posebno pa od ptujih konj, ker ljudje ne ravnaajo ž njimi lepo. A človek trden, kakor gabrova grča, vse prenese. Tudi z vozniki boš imel opraviti, in včasih ti bo kaj palo v roke, in tisto daš meni, meni, da veš.«

Tega precej dolzega govora hlapca Klemena bi sicer ne omenjal, ker bi se dalo vse skratka povedati in tudi hlapec bi bil to lahko v treh besedah povedal, a bil je toliko premeten, da ni hotel kar tako naravnost povedati, ampak hotel je prej hruško zmeščati.

»Vse vam bom dal, stric, vse«, hitel je Šepec, ker se je bal, da se ne bi Klemenu zameril.

»Koliko si si pa izgovoril plače?« Miha začujen pogleda hlapca.

»Kaj, plačo si bom izgovarjal? Bog bodi zahvaljen, da so me stric vzeli.«

»Šmenc, ta je pa slaba, nikoli novca v žepu. — Veš kaj, Miha, kar dobiš pri voznikih, le spravi in prav obrni! To ti pravim, s tobakom mi ne hodi okoli sena, lahko se vname.«

Sepcu je bilo to človekoljubno dejanje Klemenovo tudi po volji, kajti takoj se je spomnil domače vasice, matere in Jerice, katerima bo mogoče vendar sčasoma kaj prihraniti za kako pomoč.

V tem, ko sta se naša znanca pomenkovala v hlevu pri konjih, bila je že vsa družina po konci, in dekla Lešpeta ju pride klicat h kosilu. Šla sta. Družina, obstoječa iz dveh dekel: Lešpete in mlajše Nežike, hlapca Klemena, starega deda Marka in nekaj otrok, med katerimi je tudi Drejko pretezal svoj zaspani obraz, je čudno gledala na Šepca. Ali ta se ni dosti zmenil za zaničljive poglede, jedel je svoj pot in tudi na norčevanja Drejkova ni rekel ne bev ne mev. Ali to je še bolj jezilo mladega nagajivca.

»Tej berglji se pa res pozna, da jé kisko zelje«, méni Drejko ter se ozre okrog, da bi videl, če bô kaj smeha ali ne.

A ded Marko ga osorno pogleda ter pravi:

»Drejko, Drejko, tako mi ne govôri. Fant si ni sam kriv, če je pohabljen. Vesel pa tudi ne more biti, kakor ti, ki si vsega sit do grla. Boga zahvali, da si deležen tolikih dobrot, katere je Bog odtegnil marsikomu.«

Sam pogled iz očij Šepčevih je pričal, kako neizmerno je hvaležen Marku, da je posvaril prešernega otroka. Ostala družina ni rekla ničesar, le Nežika je potem v kuhinji povedala vso stvar materi Klančevi.

Klančeva žena ni bila sicer neusmiljenega srca, ne, ljudje so jo celo hvalili, da je modra in varična gospodinja, da rada dá to in ono iz rok, vendar se ji je pa za malo zdelo, da bi moral nazadnje njen lepi sin Drejko molčati pred to krevljasto pokveko, kakor pred učiteljem ali kakim drugim gospodom.

Drejko je bil pa tudi očrnil Mihca pri nji, kolikor je vedel in znal, in tudi to pristavil, da so ga včera očé lasali zaradi tega pritepenca, seveda po nedolžnem, kakor je trdil Drejko materi v kuhinji, kamor ji je šel tožit svoje hudo. In materi se je v tem hipu sinek zasmilil, pogladila mu je kodrasto glavico in šepetala:

»Na, Drejček, samo molči in ne jokaj. Na ‚onega‘ pa pazi, da kaj nerodnega ne napravi, in če bi ti kaj hotel, le pridi k meni, pokažem mu že jaz, čegav si ti in čegav je on.«

Po teh besedah stisne žena, zaslepljena od materinske ljubezni, sinčku desetico v roko. Ko jo ta ugleda, pozabi sôlz in žaljenja, vzradoščen in zadovoljen hiti ven.

Klančevki se torej Mihec ni mogel priljubiti, menda tudi zato ne, ker je vedela, da sta si bila ranjki Jerin in njen mož vedno navskriž.

»Saj pravim, vse ti hoče biti v sorodstvu, ti pa dajaj in dajaj«, méni mati Klančeva, sukajoč se okrog ognjišča. Lešpete ne odgovori ničesar, mlada Nežika se pa prilizljivo nasmehne rekoč:

»Kaj bo taka pokveka! Drejko, to je deček, da ga ni takega.«

In gospodinji je dobro déla ta hvala, Lešpete pa se je namuznila.

Tako se je torej Šepece seznanil polagoma z vso družino, in vsi so mu bili naklonjeni le Drejko in mati njegova ne. Črtila sta ga brez pravega vzroka. — Ali Šepece je opravljal svoja dela z zadovoljnostjo, in vsi drugi so se ga privadili in ga hvalili, ker je bil res vse hvale vreden. Posebno Klemenu je bil všeč, zakaj, nam je že znano. Prav je bil uganil takrat v hlevu na vreči sena. Prišli so zanj res boljši časi, lepe urice sladkega počitka.

Tudi gospodar je imel rad novega hlapčka, zlasti ko je zapazil, da nima fant prazne glave. Še jednega prijatelja ne smemo zabiti, namreč deda Marka. Temu je Šepece urezal in skrivil kako lepo drenovo palico, ali mu prinesel kaj sličnega in prikupil se je starčku, da sta bila velika prijatelja.

